

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLICKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:	Zodpovedný redaktor:	Redakcia a vydavateľstvo:
Na celý rok ... 4 koruny -- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník.	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka ... 2 " -- "	Majiteľ a vydavateľ:	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Na štvrt' roka ... 1 " -- "	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.
<i>sednotlivé číslo 8 hal.</i>		

XII. Valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

V hlavnom meste Uhorska sotva kedy za-riadené bolo shromaždenie, ktoré tak skvele vypadlo ako XII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska, vydržiavané 9., 10. a 11. novembra. Shromaždenie toto prítomnosťou svojou počtili takmer všetci osvietení páni biskupi, mnohí cirkevní hodnostári, katolícki magnáti, súčas-tili sa v ňom: intelligencia, mešťanské triedy a v obrovskom počte pospolitý ľud zo všetkých strán krajiny. Tieto tisíce aj prítomných rôzneho stavu a zamestnania, nebesia prerážajúcou hlučnou oduševnenosťou daly výrazu svojmu katolíckemu seba povedomiu. Bolo to osvedčenie neodolateľnej sily katolíkov a povzbudzovať má každého veriaceho, ku pevnému spoludržaniu a bezodkladnému pripojeniu sa ku toľkej mohútlosti tábora katolíckemu. O priebehu tohoto valného shromaždenia podávame nasledujúce stručné zprávy:

Prvý deň.

V nedeľu 9. novembra valné shromaždenie začalo sa so službami Božími, pri ktorých početní pristúpili ku spoločnému sv. Prijmaniu. O pol jedenástej hodine v miestnosťach mestskej reduty pápežskými a nacionálnymi farbami ozdobených, vydržiavané bolo

I. verejné zasadnutie.

V tomto zasadnutí prítomní boli nasledujúci osvietení páni arcibiskupi a biskupi: Najdostojnejší pán knieža-primas, ostrihomský arcibiskup, skut. vn. tajný radca dr. Ján Csernoch, jáger-

ský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi, biskupi: gróf Karol Csáky Vác, dr. Alexander Párvy Szepes, gróf Julius Zichy Pécs, L. Arpád Várady Győr, Wolfgang Radnai Besztercebánya, gróf Mikuláš Széchenyi Nagyvárad, Ottokár Próhászka Székesfehérvár, Tibor Boromisza Szatmár, dr. August Fischer-Colbrie Kassa, Ludvik Balás Rozsnyó, gróf Vilhelm Batthyány Nyitra, Ján Mikes Szombathely, Julius Glattfelder Csanád, Ludvik Misics Moztár, Imrich Bjelik vojenský biskup Vieden. Grécko-katolícki biskupi: Anton Papp Munkács, Štefan Miklóssy Hajdudorog, Valer Frentiu Lugos, Štefan Novák Eperjes, Demeter Radu Nagyvárad. Vysvätení biskupi: dr. Ludvik Rajner Esztergom, dr. Medard Kohl, početní praepošti, kanonici, farári a kapláni zo všetkých strán krajiny.

Zo svetských hodnostárov a magnátov boli prítomní: Ministri Béla Jankovich, barón Imrich Ghillányi, gróf Teodor Pejacsevich, ďalej mag-náti: gróf Aladár Zichy, gróf Albert Apponyi, gróf Ondroj Csekonics, gróf Georg Mailáth, gróf Alexander Pálffy, gróf Béla Pálffy; krajinskí vy-slancovia kresťanskej ľudovej strany: pápežský praelát Ján Molnár, skutočný vn. tajný radca Štefan Rakovszky, Georg Szmrecsányi, Mikuláš Zboray, Štefan Haller, Ján Bartos, Karol Huszár, Alexander Simonyi-Semadam, Koloman Brestyenszky, Ján Frey, hlavný správca Katolíckej Ludo-vej Jednoty dr. Alexander Ernszt a početní iní. Vo veľkom počte prítomné boly grófký a panie poprednejších tried spoločenských.

Prvé verejné zasadnutie zahájil Ján Zichy slovami: Pochlálén Pán Ježiš Kristus! V za-háječnej reči svojej vyzdvihol ciele katolíkov,

ktoré ta smerujú, aby sa sdrúžili a upevnili proti zámerom všestrannej nemravnosti a nihilistickým záhubným sektám, ktoré žiadnej kultúry neni sú schopné a vedia len nivočiť bez toho, že by pre obecnstvo vstave boli utvorili čo len najmenej blahonosného. Konečne aj štát by mal nahliadnuť, že nihilizmus, aký prítomne panuje v obore mravnosti, najviacej škodí jemu samému. Katolíci uplatňovať sa majú v celom obore verejného života, zástavu Panny Marie s hrdosťou majú do výšky dvíhať a za ciele katolicizmu bojovať s odvážlivosťou lva a s múdrosťou hada. Odpúšťajme jedon druhému a milujme sa vespolek!

Týmito slovami zaključil jeho reč gróf Ján Zichy.

Za tým telegrafické výrazy holdovania odoslané boli svätému otcovi Pápežovi. Jeho veličenstvu kráľovi a dedičovi trónu arcikniežatu Francovi Ferdinandovi. Po čom ujal sa slova:

Ludvik *Szmrecsányi*, arcibiskup jágerský povedal reč o katolíckej autonomii. Otázka autonomie katolíkov Uhorska zasekla v neprajných politických pomeroch posledných časov. Ponevác ale katolíci presvedčení sú o tom, že práva a uplatnenie katolicizmu v krajine zabezpečiť a obrániť možno jedine do života uvedením katolíckej autonomie, s úplným dôrazom žiadajú riešenie tejto pre celú krajinu životnej otázky.

Dr. Akúzius *Mihályfi* držal prednášku o katolíckej tlači. Poukázal zprvu na významnosť tlače vôbec, spolu ale aj na záhubný vplyv, akým zlá tlač podrýva mravné základy ľudskej spoločnosti. S polutovaním spomenul lahostajnosť a nevšímavosť katolíckeho obecnstva, pre ktoré nemôže prospievať tlač katolícka. Konečne za všestrannej hlučnej oduševnenosti vyzdvihol, ak veľké nebezpečie pre celú krajinu a zvlášte pre záujmy katolíkov pozostávalo by v tom, keby tlač slobody pozbavená a utlačená bola. Neni ale dosť nahliadnuť nebezpečie, ktoré pochádza z tyranského utlačenia slobody tlače, lež proti tomu treba sa aj brániť. V prvom rade katolíkov prísnu povinnosťou je, aby svoju tlač podporovali. Pri tom však neni dosť, keď jedon-druhý v katolíckom duchu písané noviny predpláca. Treba ich aj rozširovať; v palácoch boháčov tak ako v domoch pospolitého ľudu. Kdekoľvek prideme, či v hostinci, kaviarni, či

u remeselníkov, či v obchodoch každého druhu, všade máme žiadať, aby predplácané a obecnstvu k čítaniu predložené boli katolíckeho ducha noviny. Len takýmto spôsobom stane sa naša tlač mohútnejšou a zanimavejšou ako je tlač nepriateľov.

Julius *Glattfelder*, biskup čanádsky, za hlbkej pozornosti obecnstva poukázal na smutný stav kresťanstva, v akom nachodilo sa pred 1600 rokami. Cisár Konštantin Veľký vyhlásil slobodu kresťanstva a skrze to stal sa nasledovania hodným vzorom panovníkov a mocnárov každého obdobia. Konštantin vyhlásil slobodu utlačeného a prenasledovaného kresťanstva. Tento Veľký cisár jeho mohutným dielom nebol by dosiahol úspechov, keby sa nebol opieral na milliony ľudu. Tieto milliony ale neboly by mu pomohly, keby neboly малы pevnej viery. Preto aj keď prítomne utlačajú a prenasledujú katolíkov, netreba zúfať! Zakiaľ má ľud pevnú vieru, preniknutý je náboženskými citami, vždy môže byť isty víťazstva. V zápasoch proti nepriateľom neslobodno všetko výlučne od duchovných očakávať. Za našu svätú vieru akožto najväčší poklad života v pevnom spojení s duchovnými bojovať má tak inteligencia ako aj pospolitý ľud a tupené, utlačané, prenasledované kresťanstvo istotne aj dnes zvíťazí v znamení sv. Kríža!

Po tejto reči prečítané bolo telegrafické pozdravenie, ktoré poslal prítomne v Ríme sdržujúci sa biskup sedmohradský gróf Gustáv *Mailáth* a s tým po odznení pápežskej hymny zaključené bolo prvé verejné zasadnutie valného shromaždenia katolíkov Uhorska. Pokrač. nasl.

Slávnostné valné zasadnutie Katolíckej Ľudovej Jednoty.

V priebehu XII. valného shromaždenia katolíkov Uhorska, vítečnosťou rečníkov a prepočetnou návštevou zvlášte vynikalo v nedeľu 9. novembra vydržiavané slávnostné zasadnutie Kat. Ľud. Jednoty. V tomto zasadnutí ako prvý rečník ciele Kat. Ľud. Jednoty vysvetloval Jeho em. najd. pán kardinál a vesprimský biskup dr. Karol barón *Hornig*. Priebeh slávnostného zasadnutia a osnovu povedaných v ňom zvláštnych rečí podáme v nasledujúcom čísle.

Mungovská strana pred súdom opozície.

V zasadnutí 4. novembra gróf Albert Apopony dokázal, že mungovská väčšina a vláda nemôžu právoplatné zákony a domové pravidlá vynášať. Pavel Beöthy predseda mungovskej snemovne za tým navrhol, aby v zasadnutí 5. novembra pokračovali v pojednávaní o predlohe porotného súdu. Na to:

Martin *Lovászy*: Neprímam návrh predsedu, bo táto väčšina a vláda nemá žiadneho mravného základu.

Predseda: Ponneváč tieto výrazy urážajú vážnosť snemovne, pána vyslanca napomínam k poriadku.

Martin *Lovászy*: Táto väčšina nemá žiadneho mravného oprávnenia.

Mungovskej strany veľmi nepríjemne dotklo sa toto osvedčenie a niektorí smelší dali sa vykrikovať: K poriadku! K poriadku!

Karol *Huszár*: Ustálil to kráľovský súd!

Martin *Lovászy*: ...nemá mravnej oprávnenosti ku vynášaniu zákonov.

Predseda: O veciach v snemovni už pretriasaných...

Karol *Huszár*: Len s pavlom Elekom ste ich pretriasali.

Béla *Barabás*: To sa nedá odpraviť prázdnyimi slovami.

Predseda viacerých vyslancov napomenul k poriadku. *Lovászy* rečnil ďalej, ačpráve častej vyzvaný bol k poriadku. *Predseda* nevedel si rady a ustatý rukou podoprel si hlavu, *Tisza* v kresle hniezdil sa, ako keby bol sedel na žeravom uhľí a jednostajne posielal odkazy predsedovi.

Mungovci trasú sa pred dôkazmi.

Otvorená reč *Lovászyho* neľúbila sa predsedovi, zas len cengal. Za tým zbladnul a trasúc sa od vzteklosti, brblal:

— Nachodíme sa v prostred pojednávania, preto aj vyslanec má právo odôvodniť jeho návrh o dennom poriadku.

— Čo teda chcete? — volali z opozície. Veď odôvodňuje svoj návrh o dennom poriadku.

Ján *Justh*: Pravda pane predseda, nepríjemný je vám zápach panamy!

— Panamu postavme na denný poriadok! vykrikol Karol *Huszár*.

Opozícia nálade svojej dala výrazu hlučným potleskom a sdľhavým éljenovaním, mungovci od haňby tislí hlavy pod lavice, pri čom hrmavým hlasom pokračoval

Martin *Lovászy*: Že táto väčšina nemá žiadneho mravného základu a mravnej oprávnenosti ku vynášaniu zákonov, to dokážem nepodvratnými dôvodami. Pri dvoch príležitostiach dokázané je tak o vláde ako aj o väčšine, že pri uzavrení štátnych smlúv, za vybavovanie štátnych prác, veľké summy prijaly do daru...

— Že skutočne vyžieraly a zdieraly! — vykrikol Georg *Szmrecsányi*.

— Aby takto zadováženými peniazmi sľušovali verejnú mienku — hovoril ďalej *Lovászy*. — Väčšina včul túto vec rada by tak predstavíť, že táto špinavá záležitosť zcela je už vyrovnaná a že z nej pre nich nič nepríjemného nomôže viac nasledovať.

— Peniaze však prijali! — kričiac poslanec *Bikády*.

— Aby sme aj tieto prečiny poznali tak z právnej ako aj z mravnej ich strany, treba sa nám presvedčiť, čo o tom tvrdí trestný zákonník.

Opozícia odpovedala na to hlučným potleskom. Mungovci sa nepokojne hniezdili. *Predseda* ale nevedel čo má robiť. *Lovászy* hneď aj začal čítať

465. §. V. Trestného zákonníka roku 1878.

«Verejný úradník, ktorý za výkon, aký vybaví alebo prenechať má úradne, žiada, prijme dar, odplatu alebo na to vzťahujúci sa sľub neodstráni, keď by aj ten výkon alebo to prenechanie nebolo spojené so zanedbaním jeho úradnej povinnosti: pre prečin podplácania, trestaný má byť žalárom na jeden rok, keďby ale spomenutým prečinom urazil svoju úradnú povinnosť, trestaný má byť žalárom na dva roky.

Tieisté tresty vymierané sú na verejného úradníka aj v tom páde, keď dar alebo odplata s jeho privolením odovzdané alebo sľúbené boly tretej osobe».

Toto už nemohly sniesť mungovské srdca. *Predseda* *Beöthy* silou-mocou snážil sa v reči prekaziť *Lovászyho*, ten ale len ďalej citoval paragrafy trestného zákona.

Predseda konečne skočil z jeho kresla, rukou dal znak mungom, že pretrhol pojednávanie a utiekol z poradnej siene.

Oppozícia vedela čo za tým nasleduje a čakala pokojne.

O päť minút pozdej do poradnej siene vtiahol plukovník Gerö (Giffling) s jeho od hlavy do päty ozbrojenými drábmami. Kommandoval pred lavice opozície a tam ich postavil do strmej gliedy.

— V kasárni nepojednávame! S týmto je dokázané, že mungovci vedia sa radiť len pod ochranou ozbrojenej stráže! — vykrikoval Georg *Szmrecsányi*.

Daktorí z mungov sa rehotali. Oppozícia v tichosti opustila poradnú sieň. Ozbrojení drábi ale nevedeli čo majú robiť, bo vyslancovia Martin Lovászy, Ján Justh a Dezider Ábrahám ktorých mali lapiť, už neboli v sieni a konečne odstúpili. Predseda Beöthy za tým znovu otvoril zasadnutie a mungovci, keď cítili, že sú už len medzi sebou samotní, schvalovali pokračovanie predsedu a na jeho návrh Martina Lovászyho, Jána Justha a Dezidera Abraháma odsúdili pred immunitný výbor.

V zasadnutí 5. novembra prítomná bola opozícia v úplnom počte. Po gangoch a schodách snemovne stáli ozbrojení drábi. Po zahájení zasadnutia a odbavení formalít, mungovci pokračovali v pojednávaní predlohy o reforme porotného súdu. V tomto z opozície pretrhol ich vyslanec Lehel *Hédervári*, a odhalením poslanca Samuela Mándyho, na panamy mungov posvietil nasledujúcou prednáškou:

Na základe XXIV. zák. čl. r. 1901. oznamujem inkompatibilitu. Zo zasadnutia Účastinárskej Spoločnosti Verejného Obchodu, vyslaný bol výbor, aby pre sprostredkovateľov ministerského potvrdení stanov margaretskej herne, ustálil odmeny. (Výkriky z lavej: Čujme!) Na návrh a uzavretie tohoto výboru, spomenutá účastinárska spoločnosť na diskretne výdavky a pre sprostredkovateľov assignovala a skutočne aj vyplatila **2 milióny 175 tisíc korún**. Samu Mindy v minulom zasadnutí tvrdil, že medzi sprostredkovateľmi ministerského potvrdenia stanov herne na margaretskom ostrove, neboli mungovskí poslanci. Ja oproti tomu tvrdím a nepodvratne dokážem, že potvrdenie stanov

otázočnej herne vyprostredkovali viacerí mungovskí poslanci a medzi nimi aj Samu Mándy, preto aj inkompatibilitu oznamujem protinemu.

Účastinárska spoločnosť Verejného Obchodu za potvrdenie stanov herne na margaretskom ostrove *ministerpredsedovi Lukácsovi zpočiatku sľúbila jeden million korún*. **Ministerpredseda Lukács ale za potvrdenie tých stanov žiadal jeden million 400 tisíc korún**. Vtedy boli potrební ešte dvaja sprostredkovatelia. Mándy dobre vie, kto sú oni a ja oznámením inkompatibility chcem mu len príležitosťou poslúžiť, aby vyrazil ich mena.

Na Héderváryho prednášku opozícia odpovedala hlučným potleskom. Mungovski poslanci ale sedeli ako obarení a bladeli pod lavice. Tisza jednotajne naprával jeho tmavé okuliare. Predseda Beöthy sa nepokojne hniezdil a nestačil pot z čela utierať. S koncom zasadnutia však ešte horšie povodilo sa panamistom. Mungov ostrou rečou napadol krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany

Karol Huszár.

Pri ustálení denného poriadku budúceho zasadnutia predostrel návrh, aby na denný poriadok postavené bolo riešenie záležitostí páchaných panám. Beöthy však ako predseda biharských sprisahalcov nedal hovoriť Huszárovi, bo sa bál, že odhalí ešte väčšie panamy. Ako opozícia videla, že predseda Beöthy nedá Huszárovi hovoriť, *poslanec Zigmund Eitner paklik kariat hodil na stol predsedníctva*. Mungovská strana ustrnula, vyslancovia jej sedeli s otvorenými hubami.

Oppozícia však volala nanich: *to sú vaše domové pravidlá!*

Karol Huszár vzdor veľkého hluku rečnil ďalej a odôvodňoval jeho návrh, aby otázka panám riešená bola a aby pred snemom dokázané bolo, na aké ciele boly obrátené do mungovskej kassy vplatené peniaze. (Hlučné schvaľovanie z lava.)

— Len na krátko — kričal predseda netrepežlive.

— Prečo na krátko? — odseknul Barabás.

Karol *Huszár*: Otázka páchaných panám už od dávna rozčuluje celú krajinu, preto už konečne musí byť rozriešená.

Štefan *Rakovszky*: Je to vo vašom vlastnom záujme!

Mungovskí vyslancovia hľadeli pod lavice a sedeli ako nemí.

Karol *Huszár*: Žiadajú od nás, aby sme plnili našu povinnosť a včul nás v tom pre-kážajú...

Ďalej nemohol v reči pokračovať. Predseda odňal mu slovo. Huszár to ale nepočul a povedal, že k povšimnutiu mungovskej strany pre-číta zákon o účtovaní štátnych peňazí...

Na to povstal veľký hluk. Štefan *Rakovszky* čítal práve v zákonníku a keď videl, že pred-seda uteká z jeho stolca, zákonníku knihu po-ložil na predsednícky stolík. Celá opozícia opustila poradnú sieň snemovne.

V mungovskej porade 8. novembra, zaiste na Tiszov rozkaz a na predlohu immunitného výboru, krajinských vyslancov opozície: Zigmunda Eitner vytvorili z 30, Štefana *Rakovszkyho* z 20, Karola *Huszára* z 15, Vilhelma *Sümegeiho* z 10 snemových zasadnutí, Bélu *Barabáša* a Georga *Szmrecsányiho* ale posúdili na pokarhanie v zápisnici.

Toto je ten mungovský parlamentarizmus.

Tiež panama!

Naši čitatelia už náležite znajú mungovských poslancov, veď sme neraz písali o ich súkromných záležitostiach a nejednému sme povedali do očí, že je panamista. A tí páni sa vám ani nezapýrili. To oni za celkom prirodzenú vec držia, aby kradli a zbíjali. Ba z čoho oni majú kožu? Nuž ale, keď *Ladislav Lukács* nezutekal svetom, bárs mu pred súdom dokázali, že je najväčším panamistom Európy, ako by sa haňbili tí, ktorých on za ukradnuté peniaze pokúpil. Veď náš verejný život natoľko je zka-zený a väčšina mungov tak je ponorená do rôznych klamov a panám, že oni počudovaním hľadia na človeka s čistými rukami a za daaký zázrak držia počestnosť. Ach, bola že by to za kniha, ktorá by obsahovala podobizne a životopi-sy našich vládnych panamistov! A jej obsah by riastol a každé jej vydanie bolo by hrubšie a hrubšie, bo veď nepomine dňa, že by neod-halili nového a nového panamistu. Prítomne zas predstavíme vám do jednej panamy pomie-

šaných mungov, aby ste sa poučili, ako sa stará vláda o chudobných ľudí.

Schulc a Pollák budapeštianskí drevokupci pred viac rokami kúpili boli v maramarošskej stolici batizfalvskej hory. Bolo ich asi 9000 jo-chov a patrily ku pätnásť rumunských dedinám. Za tie hory firma Schulc a Pollák platila 240 tisíc korún. Keď ich tá firma využiteľkovala, ostaly po nich holotiny, járky, výmole, polany a skaliská. Pôda taká, ktorá sa nedala k poľno-hospodárskym cieľom upotrebiť. Vedeli to aj majitel.a, preto sa ani neozreli na tie daromné holotiny. Nuž ale či sme už nepísali o takých pozemkoch, ktoré ledva stály volačo a istí mun-govia predsa za drahé peniaze odpredali ich či štátu, či jednotlivcom. Veď mungovia prevedú hocaký obchod, len nech majú z neho ošoh. To isté sa stalo aj s batizfalvskými planinami.

Má totiž ten okres istého mungovského po-slanca, ktorý sa volá Peter *Mihályi*. Jeho brat je v tom istom okrese hlavným slúžnym. A kde sú dvaja mungovia v takom dobrom pria-telstve, tam obchod nevystane, tam sa skaly a planiny obratia na úrodnú zem. Pomyslel si hlavný slúžny, brat Petra *Mihályiho*, že naho-vorí jemu podriadené obce, aby si bývalu a už pred rokami vyrúbanú batizfalvskú «horu» odkúpily. I dal sa do práce. Chodil z obce do obce a rečnil tamojším Rumunom, že ako by to bolo dobre, keby si oni Schulc-Pollákové planiny odkúpili, mali by vraj poriadne pasienky, ktoré by živnosť poskytlí dobytku. Hlavnému slúžnemu pomáhal aj jeho brat: mungovský poslanec, že vraj vykoná im u vlády lacnú pô-žičku, po čom tak prídu k žirným pasienkom, že to ani nepocítia.

V Maramarošskej rozprávať o pasienkoch! Tamojší ľud je toho žiadostivý. Pasienkov tam takmer ani vôbec niet, preto chovanie dobytká spojené je s najväčšími ťažkosťami. Doktoré obce do desiateho-pätnásteho chotára, ba až za hranice do Galície vyháňajú svoju lichvu na pasienky. Môžeme si pomysleť, že akú radosť mali šuhatagskí Rumuni, keď im ich hlavný slúžny a krajinský poslanec pasienky slúbil. I začala sa práca. Gabriel *Mihályi* agitoval po obciach, jeho brat Peter u ministeriuma v Budapešti. Ponevác Schulca a Polláka znali, spolu ukuvali plán, ako oni draho predajú tých

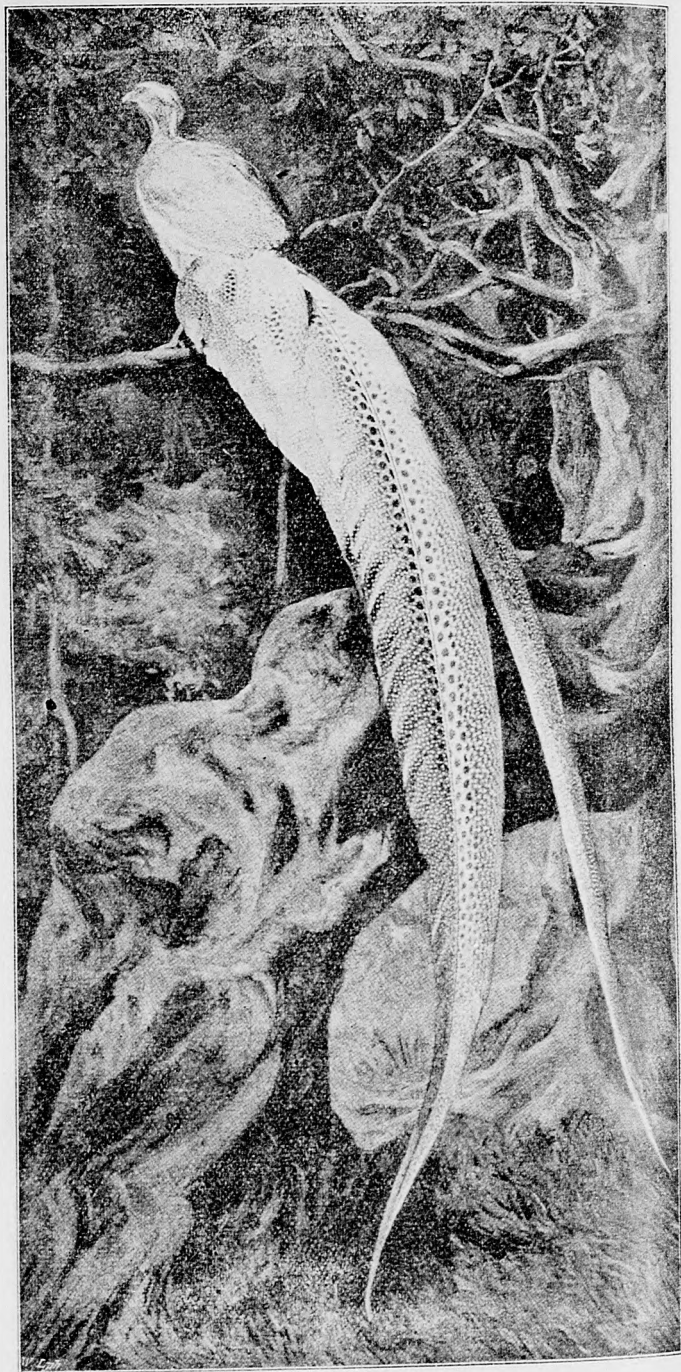
9000 holdov vyklčovanej hory. Keď už všetky prekážky odstránili, minister orby pojednávať začal s altruistickou bankou. (Čo je to za banka? Pisali sme o nej.) Táto odkúpila Schulc-Pollákové holotiny, výmole a skaliská za jeden million dvestokrátisíc korún, kdežto tá židovská firma za horu dala 240 tisíc korún. A ten obrovský obnos peňazi splatiť mali obyvatelia pätnástich žobrácych dedín, Gabriel Mihályi s pevnou rukou lapil tú záležitosť. Terrorizoval a pressionoval jemu podriadených notárov a rychárov, aby nahovárali obyvateľstvo ku kúpe. A ubohí sedliaci požičovali peniaze na vysoké úroky, len aby prišli ku lacným pasienkom. Hlavný slúžny Gabriel Mihályi vydal ku obciam rozkaz, aby vyniesly také uzavretie, dľa nehož odkúpi zo Schulc-Pollákovského pozemku tú čiastku, ktorú im vyznačí ministrov poverenec a za tú cenu, akú on určí. Minister orby na 1,200.000 korún šacoval batizfalvskú planinu. Včul už nebolo prekážky. Panamisti mohli pracovať.

Lenže medzitým stalo sa volačo. Schulc a Pollák povadili sa s ich obchodvedúcim: Michalom Huberom, ktorý tiež bol pomiešaný do batizfalvskej kúpo-odpredaje. A to ako! Firma s tým ho poverila, aby podplácal tam kde bolo treba. V každej obci zakúpil najvplyvnejších ľudí, ktorí potom namlúvali sedliakov, aby si len čím viac pasienkov kúpili. Húber takto istým bratom Mendelovičom židovským árendášom slúbil 30 tisíc korún aj pismo im dal z toho, jestli namlúvia patričné obce, aby ku kúpe privolily. To pismo Mendelovičovi u seba držia a Húber, ktorého medzitým Schulc a Pollák vyhodili zo služby, obáva sa, že Mendelovičovi tých slúbených 30 tisíc korún právnou cestou budú požadovať od neho, preto na máramarošskú kráľ. sedriu obrátil sa s tou prosbou, aby jeho obligáciu za neplatnú vyhlásila.

Pravota tá hrozný zmätok vzbudila v Máramaroši. Naľakali sa tí veľkomožní a urodzení páni, ktorí takouto zbojníckou cestou o všetko chceli priviesť ubohých sedliakov. Aj minister orby sa nepriamo dobre cítil, keď sa dozvedel, že ho obstáli a namlúvili panamisti, aby napomáhal takú kúpu, ktorá nenie iné, ako zdieranie sedliakov.

Nuž hľa, takto pracujú naši mungovia. Ne-

najdeš medzi nimi desiatych, ktorí by neboli do voľakej panamy ponorení. Sú to samí švindleri, samí dráči. Aký bol ich majster Ladislav Lukács, takí sú aj oni. Verne ho nasledujú v panamách. A tito páni tvoria na sneme väčšinu.

Cínsky bažant. Krásneho peria vták dĺžky 2—3 metrov. Perie jeho chvosta je aj vyše dvoch metrov dlhé.

Oni vynášajú zákony. Oni vládnu so všetkým. Vravajú o seba, že zastupujú mienku krajinského obyvateľstva a že z jeho dôvery a vôle ostali krajinskými poslancami. No, jestli je to pravda, jestli občania Uhorska takú vládu a takú väčšinu si žiadali, akú majú, tak dni našej kra-

jiny sú spočítané, bo ktorá krajina dobrovolne vydá sa zbojníkom a panamistom, tá stojí na kraji svojho hrobu! *Ondrdj Hladký.*

Tiszov krvavý pot.

Deň 30. októbra bude na veky pamätlivým nielen mungovským poslancom, lež aj Tiszovi. Toho dňa totiž opozícia držala súd nad Tiszom. A obžalovaný podľahol súdu, počom dokázalo sa, že nie je hoden toho vysokého úradu, ktorý zastupuje, bo veď Tisza je práve taký, aký bol jeho predchodca Ladislav Lukács. Čert ako diabol. Čo Lukács prevádzal, to všetko odobril Tisza. Spolu machlovali. Spolu kuvali plány, akým spôsobom sohnaf majú takú služobnú väčšinu, s ktorou gniavif môžu Uhorsko a poistif tiež panovanie kadejakých lahtikárov mungovských. A spôsob ten, ktorý Lukács s Tiszom vyhútali, bol nasledovný: sohnaf čím viac peňazi na volebné trovy a za krajinských poslancov vyvolif dať takých chlapákov, ktorí prisahu složia, že vládu vo všetkom nasledovaf budú a jej ani vtedy nebudú robif prekážky, keď bude šliapať slobodu občanov, vynášaf zákony, páchať násilenstvá, množif farchy občanov a hned v zárode usmrť každú protivnú mienku.

A plán ten sa podaril. Velmajster Lukács naplnil volebnú kassu ukradnutými peniazmi. Za tie peniaze zakúpila vláda svoju ohromnú väčšinu a vynášala s ňou také zákony, ktoré obyvateľov Uhorska uvrhnú do najväčšieho otroctva.

Tak si to začal Khuen-Héderváry, tak úradovaf Lukács. Tisza len završif zbojstvá a násilenstvá tých dvoch majstrov. Veď tí traja vlastne sú len jedna osoba. Spolu zostavif ten plán, dľa ktorého krajinu riadif zamýšľali. Vedeli o každej paname, o každej krádeži. Predsa však Tisza zapieral panamy vlády a bránif svojho «cteného priateľa» a kumpana Lukácsa. Pretváral sa, že by on — Tisza — podiel mal v panamách, ktoré opozícia odhalila. Obliekal sa do bieleho rúcha a jednostajne hlásal, aký je on statočný, čistý a gavaliersky. Vyhováral sa, že nemal povedomia o Lukácsových krádežach. Zapieral, že by vedel odkiaľ vláda peniaze vzala na volebné trovy. Pri tom použil všetko možné,

aby verejnú mienku zaviedol. Dal si odhlasovaf dôveru. Dal prenasledovaf tých, ktorí jeho násilenstva posudzovali. Vynášal prísne zákony, s nimiž shabal všetky slobody krajiny. Lenže márne sa namáhal. Márne sa pretvaroval pred verejnosťou, že on nemal podielu v Héderváryho a Lukácsových panamách. Dňa 30. októbra opozícia strhla biele rúcho z Tiszu a krajina sa presvedčila, že ten vífúz, ktorý jednostajne hlásal, že nenie panamistom: nenie viac jako bol Lukács. Tisza a Lukács je jedna a tá istá osoba. To dokázala opozícia dňa 30. októbra na krajinskom sneme, keď gróf Károlyi, gróf Andrassy, Vázsonyi a Rakovszky s nepodvratnými dovodami dokázali, že Tisza áno vedel o každej Lukácsovej paname. Vedel, odkiaľ sohnala vláda peniaze na volby; vedel kto skladal tie peniaze; vedel, koľko stály volby každého jednotlivého munga.

Rečníci opozície z* očí do očí vyčítali hriechy Tiszu. Nemilosrdne fahali ho na popraviste a oddali ho súdu verejnosti. A ľud jednohlasne volal: vinen je! Hoden je smrti!

A Tisza, ktorý posial bránif svoju česť policajtmí, snemovou strážou a súbojami, dňa 30. októbra nenašiel slová ku svojej obrane. Nemohol lhať ani zavádzať, ba pri ronení krvavého potu vyznať musel, že veru na jeho aradskú volbu druhí páni — židovskí baróni — dali peniaze. A medzi tými peniazmi byly aj také, ktoré nasbíjal najväčší panamista Europy.

S týmto vypovedal Tisza ortiel smrti nad sebou. Dokázal, že je kreatúrou Lukácsa a ako taký nehodný toho úradu, ktorý zastupuje.

Po tomto nenasleduje iné, len aby jeho veličenstvo kráľ prepustil svojho «verného» (!) minísterpredsedu: Štefana Tiszu. Ale hned!

Fatranský.

Katolícka Ľudová Jednota v Ružomberku.

V živote ružomerskej Katolíckej Ľudovej Jednoty v ostatných časoch stala sa veľká premena, asíce premena veľmi radostná. Kto bol na našom ostatnom októbrovom shromaždení, ten sa musel potešif, keď videl, že vo veľkej dvorane kat. Kruhu nebolo takrečeno ani jedného prázdneho miesta. Údovia a *neúdovia* len

tak sa hrnuli na prednášky Jednoty. Je to zásluha predsedníctva, ktoré si veľmi dá záležať na tom, aby shromaždenia Jednoty boli zaujímavé.

V shromaždení tomto za všestrannej pozornosti pojednávané bolo o nasledujúcich predmetoch: 1. Večer v katolíckej rodine. 2. O tlači. 3. O správnom zariadení života a o sporivosti.

Všetky tri prednášky boli veľmi poučné. V prvej vp. Ferdinand *Machay* predniesol spôsob, ako treba stráviť dlhé zimné večierky, aby z nich mal ošoh celý človek t. j. aby prispeli dobrému tak tela ako aj duše. Odporúčal dobré knihy a noviny, ktoré čítať treba v takéto dlhé večierky a vzbudil pozornosť i na to, že rodičia v taký čas majú výbornú príležitosť svoje detky dobre vychovávať. Nech ten dlhý večer nebude len zábavou, lež aj školou, v ktorej rodičia plnia úrad učiteľský. Jakými učiteľmi majú byť rodičia, to bola hlavná myšlienka celej prednášky, ktorú prítomní slyšali s hlbokou pozornosťou.

V druhej prednáške p. Franc *Unger* hovoril o tlači. U nás je to veľmi háklivá otázka. Ľudia u nás sú dobrí katolíci, politické presvedčenie ale delí ich na dva tábory. Chvála Bohu už sa počínáme rozumieť a v našom meste začína sa šíriť tá stará pravda, že Katolícka ľudová Jednota nezaobera sa s politikou a jej cieľom je jedine Boh a sdrúženie katolíkov pod zástavou Krista Pána, aby sme spojenými silami neohrozené bojovať mohli proti nepriateľom cirkvi. Pán Unger vzal si teda pred seba veľmi peknú úlohu, jeho múdre slová pri tom neurazily nikoho, hovoril úprimne, zo srdca, hlbokým presvedčením o tlači katolíckej a odporúčal jedine tlač opravde katolícku.

Tretia prednáška možno najviac tiahla ľudí do kat. Kruhu. Kto že by nebol zvedavý na to, ako si má zariadiť domácnosť, aby z malých dôchodkov stačilo na všetko: na dobrú chôvnu, na pekné náradie a na módné šaty. Ľudia mnoho pracujú, veľké peniaze dostávajú za prácu, pri tom všetkom ale peňazí je málo. Čo je toho príčinou? Jedine to, že nevieme s peniazmi zachádzať. Perina je krátka a my sa veru poriadne vystierame! Pravda, že pri tom cítime zimu. Máme mať menšie požiadavky a potom budeme mať viacej peňazí v domácej

kasse a nebudeme stonáť pod ťarchou neprijemných dlhov. Spôsob múdrej sporivosti náležite vysvetlil dr. Ján *Forencsik*, predseda našej Katolíckej ľudovej Jednoty.

Po shromaždení prihlásilo sa ku Jednote 10 nových údov. Takéto porady vydržiavame každý mesiac, vždy s tromi prednáškami. Ľudia už tak privykli ku Katolíckej ľudovej Jednote, že sa sami pýtajú, prečo nebolo shromaždenie. Stáva sa to vždy v tom páde, keď pre iné vážne zamestnanie, naše riadne mesačné shromaždenie prinútení sme o jednu nedeľu pozdej vydržiavať. Máme síce ešte i nepriateľov, ale slabých, bo s iným nevedia škodiť našej Jednote, len s takými hlúposťami: že vraj tie koruny dávajú sa na podporovanie liberálnych ablegátov. Na tom sa každý zasmieje. Čože môže ostať z tej korunky za tie sošity akalendár, ktoré členovia dostávajú? Takých nepriateľov sa nebojíme. To sú nie nepriatelia lež pomluvači, ktorí len hanbiť sa musia za ich luhaniny. My ale pracujeme a výsledkom našej práce je, že nemusíme behať za údami, lež sami sa hlásia. A to nás veľmi teší a povzbudzuje ku vytrvanlivej práci.

Mešťan.

Katolícka ľudová Jednota v Richvalde.

Spišsko-richvaldská organizácia Katolíckej ľudovej Jednoty 26. októbra vydržiavala svoju štvrtú zimnú poradu v prítomnosti asi 110 občanov. Predmety porady boli: 1. Výsledok starovevskej lichvacej výstavy. Pri odmenení magurských jalovic prvú odmenu 50 korún dostal richvaldský gazda Ján Smolen Čenščak. 2. Porada o spoločnom objednaní zomíakov a kukurice. Richvaldskí gazdovia skrze svojho duchovného dali si objednať 139 m. centov zemiakov. 3. Povzbudzovanie k poisteniu proti ohňu. Následkom tohoto povzbudzenia aj zaraz ôsmi gazdovia dali si assekurovať svoje staviská ako aj zbožie a potravu asice cestou poisťujúcej triedy Katolíckej ľudovej Jednoty, ktorej zastupiteľom pre okolicu je richvaldský r. k. učiteľ Jozef Oravec. 4. Význam stoličného výboru a chovanie sa katolíckeho ľudu naproti terajším nemravným krajinským pomerom, zvlášte ohľadom na voľbu stoličných výborníkov. 5. Pohanský zvyk takzvaných pohrabin. Pohrabiny pochádzajú z pohanských časov. Je to neslušné

Pomník kardinála, ostrihomského arcibiskupa Petra Pázmány. Jeho veličenstva kráľa dar z príležitosti millenia. Postavený bude v Budapešti.

obťažovať zarmútených tým, že sa im vovalíme do domu na pijatiku, Je to vec nechutná v zápachu mrtvoly, keď ju ešte takmer pred očima vidíme, zasadnúť si jesť a piť. Je to márnivosť zvlášte teraz pri veľkej drahote liehových nápojov. A je to aj nebezpečné pre zdravie, zvlášte pri chýtlavých a nákazlivých chorobách. 6. «Ako tančil Janošik s cisárovnou.» Poveš od Tetmayera. Ku rozveseleniu prítomných slúžil gramofon. Večer bolo v škole predstavenie s názornými obrazmi o nektorých významnejších budovách sveta a o kráse prírody.

Konferencia kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Krajinská kresťanská ľudová strana snemová v rámci XII. valného zhromaždenia katolíkov Uhorska v utorok 11. novembra predpoludním v miestnosťach starej snemoene vydržovala prepočetne navštívenú konferenciu, ktorú vzletnou rečou zahájil skut. vn. tajný radca, predseda strany gróf Aladár *Zichy*. V zahájajúcej reči poukázal na to, že kresťanská ľudová strana prítomne cieľom dosiahnutia úspechov spolupúčinkovať musí s inými stránkami opozície, bo Uhorsko prítomne není viac krajina ústavná lež štát policajný, preto aj kresťanskej ľudovej strany prísnu povinnosťou je, všetko možné vynaložiť na to, aby budúcnosť a slobody krajiny zabezpečené byly. O politickom rozpoložení Uhorska rečnili: dr. Alexander *Ernszt*, hlavný správca Katolíckej ľudovej Jednoty, krajinskí vyslancovia Štefan *Haller*, Georg *Szmrecsányi*, skut. vn. tajný radca Stefan *Rakovszky*, neohrozený bojovník strany Béla *Landauer* a pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján *Molnár* za kľúčil konferenciu, v ktorej povedané veľavýznamné reči uverejníme v nasledujúcom čísle.

Mungovci v práci.

V mungovskom sneme už 11. novembra začali pojednávať predlohu reformy zákona o tlači. V tomto zasadnutí zo strany opozície dr. Vázsonyi ostrou keľou česal mungovských panamistov, ktorí po zrušení zákona o porotných súdoch idú utlačiť aj slobodu tlače.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana».

Upozornenie.

K terajšiemu číslu pripojujeme poštovú poukážku a tých ctených čitateľov Kreštana, ktorí s ich predplatkom na tento rok zaostali, spolu uctive prosíme, aby ich podlžnosť bezodkladne a na každý pád do konca bežiaceho mesiaca odoslať nám si nezťažovali, bo ináč v mesiaci decembri nemohli by sme im viac čísla posielat. — Tých ct. čitateľov ale, ktorí v poriadku majú ich predplatky, s náležitou úctou o to prosíme, aby svoje predplatky na rok 1914. už v najbližšom čase obnovit ráčili.

Vydavateľstvo Kreštana.

B E S E D N I C A.

Rovnou mierou.

(Dokončenie.)

II.

Aby si čitatelia majstra Matiaša Kopytku nepredstavovali dľa bežného názoru a jako kresličia karrikatúr šustrov obyčajne znázorňujú, držim za potrebné jeho zovňajšok stručne opísať.

Predovšetkým spomenem, že nenosil tie starosvetké fúzy, ktoré sa fahaly od ucha k uchu, pri čom líca i brada sú na hladko vyholené a jaké skutočne este i dnes nosia nektorí majstri poctivého cechu obuvníckeho. Nosil kratšie fúzy a širokú «koziu bradu», na dva boky rozčesanú. Fúzy si však natieral pomádou a vykrúcal a bradu rozčesával len v nedelu a vo sviatok a keď bol v uniforme.

Nos mal trochu tupý a oči a ústa jako každý riadny človek na obvyklom mieste. Jeho uši nechcem spomínať, bo by ma to vzhľadom na jeho hodnosť snadno mohlo sviesť k nejakému nemiestnému vtípu. Postavy bol radšej malej než veľkej a — keď nebol opilý — bol dosť pri rozume. Jediné, z čoho by človek všímavý na jeho povolanie bol mohol uzatvárať, byly široké rozmery tej čiastky jeho tela, ktorá je všetkým smrteľníkom na sedenie nevyhnutelne potrebná a pod farchou ktorej slabé nohy zdaly sa prehybovať tvoriac takmer pravidelné O. Ináč bol vdovcom «v najlepšom veku» a k vôli defom. ktoré si prial mať, hľadal matku.

Vlastne už mal jednu vyhliadnutú. Bola to vdova a majiteľka hostinca vo vonkajšom zátiší, vzdialenom asi na štvrt hodiny od známeho výletného miesta. Zjavil sa v jej zahrade už niekoľkokrát «v civile» a už urobil «dojem». Kokettovala s ním cez otvorené okno

kuchyne, zahalená oblakom pary z bravčovej a telacej pečienky. A ešte čo bude, keď sa pred ňou zablyskne v uniforme so zlatými šúrami! Vari jeho majestátnemu zjavu bude môcť odolaf? Zaumienil si, že sa jej vtedy predstavi, jako «majiteľ obchodu», bo kto vie, či by sa jej nedotklo nepríjemne, keby jej rovno povedal že je — šustrom.

Vedel zo zkušnosti, že mnohá ženská zdvihne opovržlive vrchnú pernu a skrčí nos, keď sa jej niekto opováži povedať, aby sa vydala za šustra. Svoju nebožku aj tak mal v podozrení, že ho preto urobila tak skoro vdovcom, bo ju trápilo, že bola prinútená — nechtiac «sa zkysnúť» — vydať sa len za obyčajného šustra, keď nechodil pre ňu žiadon pán, jako sa tomu snád za mladý úfala.

Preto si zaumienil, že bude opatrným.

Príležitosť «zablysknúť sa» pred vdovou v uniforme sa mu dosť skoro naskytila. Hasičský sbor totižto v nedeľu urobil výlet v tú stranu. Hasičia ostali síce v jednej veľkej reštaurácii výletného miesta, ale to statočnému «poručíkovi» Kopytkovi ani najmieni nebolo

Židovski roľníci v Južnej Amerike.

na prekážke v prevedení jeho plánu. Vykradol sa nepozorovane a hybaj za vdovou.

O desať minút už bol pri cieľi. Pyšne, v úplnom lesku uvelebil sa naproti známemu obloku kuchyne a to pri stole, pri ktorom už sedela spoločnosť pánov a pani, posilnil sa pohárom piva a vykrútiac si fúzy, začal posielaf ohnivé pohľady do kuchyne.

Túto príležitosť však vystriehli aj za pomstou dychtiaci Matúšik a jeho verný priateľ Plichta, ktorí sem nepozorovane prišli za ním a sadli si opodial...

Húf bosých a otrhaných chlapcov z blízkych chatrých tehliarskych, ktorí sa v záhrade potulovali, ukradomky dopíjajúce pozostatky piva výletníkov, obstúpil majstra Kopytka a začali sa hádať, že jakým je asi vojakom a jakú má šaržu. Jedon tvrdil, že je najaký generál. Druhý tvrdil, že on už videl počas manévrov opravdového generála, ale ten že inak vyzeral. Chlapci nevediac sa dohodnúť, vynadávali si vzájomne do všeliakých roha-

tých i bezrohých tvorov a len málo chybovalo, že sa nepobiti.

Vdova, ktorej zacláňali výhľad, poslala chlapa, ktorého mala v nedeľu k obsluhovaniu hostí najatého, aby chlapcov odohnal, čo on ochotne urobil, rozdeliac medzi nimi zo svojej vlastnej ľudomilnej pohnútky ešte aj niekoľko zaúch.

Majster Kopytka rástol. Veď ho chlapeci držali za generála a v dova dnes tak často kukala naňho. K vôli efektu čakov nechal si na hlave, ačkoľvek mu bolo veľmi teplo a ustavične si vykrúcal fúzy.

Odrazu zjavili sa pri stole naši sprisahanci.

— Ach, pán majster! — svolal Matúšik, jakoby bol býval prevapený.

Kopytka trhol sebou, jako keby ho bol nekto šibol lábsikom, zľakol sa toho slova «majster».

— Počujete pán majster — spustil Matúšik na zasnúceho Kopytka trechu zhurta — tie topánky od vás boly veľmi mizerné. To by som si v sklepe veru iste lepšie bol mohol kúpiť.

— Pane... pane... topánky! Aké topánky? Čo to hovorite? — vyrazil nad smelosťou svojho dlžníka trnúci Kopytka zo seba.

— No, veď ste vari šustrom?!

Kopytka jako keby bol šidlom pichol,

— Pane, ja nie som šustrom! — zasypel. — Jako sa len môžete opovážiť...

Zatínal päste od zlosti, bo chápal, že je to odpoveď za kráľovský vrch. A ona vdova to teraz všeiko počula! Strašné!

— Teda ste obuvníkom...

— Ani obuvníkom! To sú hlúposti — obrátil sa ku spoločnosti sediacej pri stole, tá však nepoznajúce síce príčinu, ale hneď pochopiac situáciu, že sa pán hasičský poručík hanbí za svoje remeslo, začala sa usmievať.

Tymto ešte väčšmi napálený osopil s Kopytko na Matúšika:

— Dajte mi pokoj! Nech som kto som, čo vás do toho. Choďte svojou cestou!

Šlahol okom na známy oblok: tam stála vdova a namáhala sa, aby sa jej kýchlo, ale marne.

— No vidíš — dohováral naoko Plichta Matúšikovi — veď som ti hneď povedal, že to neni on. Ale ty nie a nie, nijako si si nedal povedať!

Ráče odpustiť, pane — prosil Matúšik veľmi zdvorile — ale som vás skutočne držal za obuvníkeho majstra Kopytka. Pozrite — pri tom zaštrkal hrstou strieborných zlaták Kopytkovi pred nosom — práve som vám chcel dať sedem zlatých za pár topánok.

Majstrovi Kopytkovi ziskrilo sa v očiach. Teraz mohol prísť ku svojim peniazom. Posmech už aj tak má a sedem zlatých je sedem zlatých. Aby vari predsa... ačkoľvek sa zaprel... ale v unifórme... čo by na to povedala táto spoločnosť a zvláste čo by povedala ona! Ale tých sedem zlatých ho takým kúzlom vábilo... už, už by bol siahol po nich... V tom však pustil

Matúšik zlatníky so strkotom nazpät do vaku a figliarsky sa usmievajú, doložil:

— Prosím vás teda, ráčte odpustiť! Purúčam sa!

Priateľia sa posmešne uklonili a chytro vyšli zo záhrady.

Spoločnosť pri stole horko-fažko udusila smiech, zvlášte panie schovávaly sa za vejáre a za vachkové ručníky. Zokol stáli chlapeci, smejú sa, pri okolitých stoloch ozval sa hlasný smiech a vdova, tá tiež dusila v sebe smiech...

Majster Kopýtko, málo chybovalo, že v zlosti z kože nevyskočil. O chvíľu červený jako moriak vychádzal zo záhrady a odtedy na priepačky vraj vôbec ani nepomyslí.

*

O tri dni majster Kopýtko na poštovej poukázke dostal od dra Ludvíka Matúšika sedem zlatých s krátkou poznámkou: «Sme vyrovnaní!»

CHYRNÍK.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný rada dr. Ján Csernoch v sobotu 9. novembra popoludní slávnostne posvätil nové miestnosti Spolku Svätostefanského a za prítomnosti početného obecnstva popredných tried hlavného mesta otvoril veľkolepú výstavu, ktorú tento najstarší katolícky literárny spolok krajiny zariadil z diel, od počiatku svojho jestvovania vydaných.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 30. októbra predsedal dozorníctvu nedospelých hriešnikov, z ktorej príležitosti povedal veľavážnu reč a 3. novembra ku konferenciam biskupského sboru a ku XII. valnému zhromaždeniu katolíkov Uhorska odcestoval do Budapešte. Ferdinand kráľ bulharský z príležitosti jeho návštevy u osvieteného pána biskupa odovzdal mu 5 tisíc korún tým cieľom, aby z tohoto obnosu povodňou oškodení abaujskej stolice dostali 3 tisíc korún a 2 tisíc korún aby rozdelené bolo medzi košickými dobročinnými spolkami v obnosoch 200—200 korún. — Košickí rekrúti 1. novembra slávnostne zložili predpísanú prisahu vernosti, z ktorej príležitosti Ondrej Vágáš vojenský superior a katecheta Viktor Bjalko oduševňujúce reči povedali o vernosti ku jeho veličenstvu kráľovi a ku krajine.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Dr. Štefan Novák novovymenovaný grécko-katolícky osvietený pán biskup prešovský 1. novembra neočakávane prišiel do sídelného mesta svojho biskupstva a z tej príležitosti navštívil aj mestského farára praepošta Adalberta Zaborovszkyho. Katolícky kruh Rákócziho minule vydržoval zasadnutie, v ktorom ustálené boli predmety, o ktorých v zimných zhromaždeniach prednášky vydržovať majú nasledujúci: dr. Hadrian Divéky professor budapešťanskej univerzity, dr. Adalbert Iváoyi krajinský archivár, Leo Petrašovszky, Pavel Petrašovszky, Mikuláš Petrik, professori grécko-katolíckej praeparandie, Viktor Dvoresák stoličný archivár, Franc Paskovits tunajší kaplán, Mikuláš Kamenický, Ján Vujsz a Konštantín Zimay, professori tunajšieho katolíckeho kráľ, gymnázia.

Chýry zo Spiša. Bulharský kráľ Ferdinand 28. októbra navštívil nášho osvieteného pána biskupa v Kapituli a pri obede bol jeho hosťom. — V Starej Lubovni zapríčinil požiar škody vyše 100.000 korún a následkom poistenia navráti sa iba 18.000 korún. V ohni zahynulo viac ošipaných a mnoho hydiny. V zhorenej ulici bývajú najviac remeselníci, ktorým zhorel všetek hotový tovar a všetky remeselnícke stroje. Pohorelci stali sa úplnými žobrákmi. Štátnej podpory dostali 800 korún. Pri ohni veľmi sa vyznačil žandársky strážmajster Georg Horváth, ktorý s nebezpečenstvom svojho vlastného života ratoval jeden ľudský život. V Strážkach pri Kéžmarku 29. októbra večer zhorely tri domy a dve stodoly. — V Starej Lubovni 31. októbra 35-ročný Pavel Timár, bývalý účtovník lubovenskej Ludovej banky, ktorý teraz bol bez zamestnania, v izbe najprv zastrelil svoju ženu a potom seba. Podobným hriešnym spôsobom učinil koniec svojmu životu i v Lubici majetný hospodár Arpad Szibrinyi, údajne pre chorobu. Zanechal vdovu a päť sirôt. — Hornoviediecka pomocná expozitúra v Lubici zariadila dvajutrový vrbový sad, aby udomácnil sa tam košíkársky domáci priemysel. Tento sad majú ešte zväčšiť. Tiež tam 5. októbra otvoril sa dvamesačný ženský domácohospodársky naukobež Mesto ochotne dá potrebnú podporu. — Gibelský obyvateľ, 37-ročný Anton Gureczka, na ktorom ukázali sa znaky pomúteného rozumu, ztratil sa bez stopy. Kurujú ho. Ľudia hovoria, že ho svedomie trápi pre jednu pravotu, skrze ktorú jednu vdovu, svoju susedu vyhnal z jej vlastného domu.

Druhá žatva. Terajšia jaseň v stolici tolnanskej toho roku priniesla druhú jar a druhé leto. Takmer v

Herbably podfosforokyslý

Vápenno-železný-sirup

od 44 rokov lekármi preskúmaný a odporúčaný sirup na prsia. Roztápa šľajm, utišuje kašeľ a podporuje chuť k jedeniu. Dvíha trávenie a chovu a pôsobí nadovšetko k tvorbeniu krvi a kostí zvlášte pri slabých deťoch.

Cena jednej fľašky 2 K 50 h., poštou o 40 h. viacej za zaobalenie.

Výlučný dorábateľ a hlavný zásielca dr. HELLMANNA lekáreň „Zur Barmherzigkeit“
Hlavný sklad pre Uhorsko lekáreň Jozef Török Budapest.

Pôvodný len s touto ochrannou známkou

Výstava pred padelatinu

Herbably

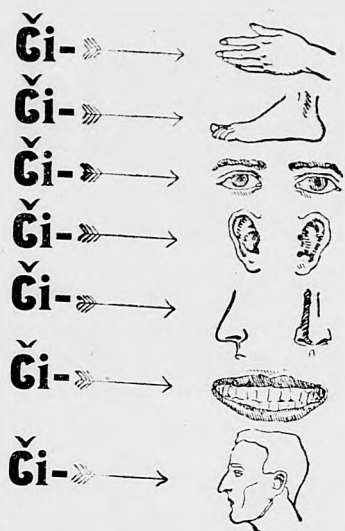
Aromaticná Essencia

od 46 rokov v obchod uvedená a vrele odporúčaná. Výborný vlnudne pôsobiaci prostriedok k prehnatiu; Odstraňuje tvrdú stolicu a nepríjemné jej následky a čisti krv. Cena jednej fľašky 2 koruny. — Poštou o 40 h. viacej pre zaobalenie.

Na III. medzinárodnej výstave vyznačený veľkou zlatou medailou.

(Herbablyho nástupca.)

Wien, VII/L.
Kaiserstrasse 73-75.
Sklad vo všetkých väčších lekárnach.

Vás holi alebo či ste si prievanom alebo nastydnutím niečo pritiahli, proti lámke, hosteu a mnohým iným boľasťam Vám pomôže, to nám veriť môžete, lebo sme sa o tom sami dosť často už presvedčili, pravý Fellerov Elsa-Fluid, ktorý utišuje boľasti, hojí, rozpušťa hlien a poskytuje vždy rýchle poľahčenie! Obdržíte 12 malých, 6 dvojitých alebo 2 špeciálne sklenice za 5 kor. franko alebo 24 malých, 12 dvojitých alebo 4 špeciálne sklenice za 8 kor. 60 hal. franko, keď sa obrátite na dorábatel'a E. V. Feller'a, lekárnik'a v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Ako by ste boli po ťažkej nemoci naraz ozdraveli

taký pocit máte po účinku Fellerových Elsa-piluliek, keď ste tieto raz upotrebili pri zácp'e a iných ťažkosťach. Tieto nepríjemné zjavy skoro zmiznú a budete tak, ako my a mnoho tisíc povďačných ľudí vždy vo Vašom dome držať v zásobe pravé Fellerove výrobky, ako skutočného

priateľa svojej rodiny.

Z Fellerových Elsa-piluliek 6 škatuliek stojí franko len 4 kor., 12 škatuliek 7 kor. 60 hal. Pravé sú k dostaniu u dorábatel'a

E. V. Feller'a, lekárnik'a v Stubici, Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica).

Starosť

udržať si zdravie, nás musí k tomu pohnúť, aby sme pozor dávali obzvlášť na hrdlo, dychacie orgány a prse. Kašeľ, zachripnutie, záduch, boľenie hrdla, pichanie v pleciah a boľesti v prsiach nesmieme zanedbávať. Proti týmto už mnohým ľuďom pomohol šliemy rozpúšťajúci, boľesti odstraňujúci a zapálenie nedopúšťajúci zagorianský prsný sirup proti kašľu (Syrupus pectoralis) účinkuje blahodarne a priaznive na pľúca a celé telo, napomáha výživu a trávenie, vôbec celý organizmus zosilňuje a utužuje, 2 sklenice z tohoto dobre chutnajúceho prsného sirupu stoja 5 kor. a sú jedine pravé k dostaniu len u lekárnik'a E. V. Feller'a Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica.)

celej stolici kvitnú fialky a v rúbaniskách červenajú sa jahody. Lenže jasenná teplota nielen fialky a jahody vylákala zo zeme, lež aj obilnú úrodu. Čerekútsky gazda Ján Nagy totižto toho roku teraz v jaseňi už druhý raz žal jačmeň na svojej roli. Prvý raz kósil jačmeň v júni, keď sa mu na katastrálnom jutre urodilo 10 metrických centov zrna, ačkoľvek mu siatinu bol zbil ľadovec. Ján Nagy po žatve naskutku poprevracal rofu z ktorej ľadovcom vymlátené zrno sišlo, siatina narástla vyklasila sa a zrno riadne dozrelo. Nagy úrodu sožal, vymlátil a teraz na katastrálnom jutre urodilo sa mu 7 metr. centov jačmeňa.

Nové diamantové polia v Afrike. Do Antverpenu v pondelok doplávala parolod Annersville, ktorá doviezla 8000 karátov diamantu. Diamanty našly v Kongove na majetku spoločnosti «Société Internationale Forastière et Minière du Congo». Diamanty majú úplne tú cenu, ako diamanty, ktoré nachodia na nemeckých osadách južno-západnej Afriky.

Slnko a hviezdy dakedy boly dostatočné k označeniu času, včul ale všetko na minutu musí isť, preto aj každý potrebuje dobré, spoľahlivé hodinky. To ale nemôžu byť plechové, falošne chodiace hodinky so zlým zátvorom, ktoré hneď a hneď sú zaprášené a ostanú stáť. Zarovnak nemôžu to byť bazar hodinky za 3 koruny. Spoľahlivé vačkové hodinky sú len presne repasované, na sekundu chodiace švajciarske. Svetochýrny vývozný dom H. Suttner v Laibachu číslo 705. má vlastnú protokolovanú dielňu na hodinky vo Švajciarsku, ďalej má hlavné zastupiteľstvo «Zenith» dielne na hodiny, je teda skutočným prameňom švajciarskych hodín. Kto vôbec objednať si chce hodiny, tovar zo zlata striebra, nech si žiada. obrázkový cenník, ktorý každému ochotne pošle H. Suttner, Laibach 705.

Šlachetné srdce ženy sa pozná po jej ochotnej pomoci pri nešťastiach, náhlých boľestach atď. Keď má niekto z rodiny lámku, hostec alebo neuralgiu, ktoré pochádzaju z prievanu, nastydnutia alebo vlhkosti, ona hneď má pri ruke Fellerov boľesti tísiaci Elsa-Fluid, lebo vždy drží v dome tento osvedčený prostriedok, ktorý mierni a utišuje boľesti, osviežuje a občerstvuje. Jedine pravý sa dostane u lekárnik'a E. V. Feller'a v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica) a síce 12 malých alebo 6 dvojitých alebo 2 špeciálne sklenice en za 5 kor. franko.

Z myjavského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Ctený pán Redaktor! Ráče prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom mílom «Krestane».

Od nás hádam ešte nikdy nebolo dopisu v Krestane. Nenie divu, bo tu zväčša luteráni bývajú. Predsa som sa odhodlal k tomu, že napíšem dačo od nás. O kom by som mal písať v prvom rade, keď nie o našom krajinskom vyslancovi: Ďurkovi Rudnyánszkym. To vám je ablegát! Ver nikto nám ho nemusí závideť. Nepredarmo je mungom. No, jak je každý mungovský

poslanec taký múdry, pilný a za svoj okres zaujatý, ako je náš Durko, tak škoda bolo voliť tých pánov za poslancov a ešte väčšia škoda plat im dávať.

Že ako mohol Rudnyánszky práve v myjavskom, v tomto silne národnarskom okrese poslanecký mandát obdržať, to je nitriansky zázrak. Náš Durko zná, komu mohol dakovať, že ostal zákonodarcom a tatkom národa. V Nitrianskej nenie to nič nového; tu aj motyka vystrelí, jestli fõišpán chce, za poslanca vyvolia aj Durka Rudnyánszkyho. O myjavskej voľbe síce najpôvodnejšiu zprávu vedel by napísať Milán Hodža.

Náš Durko nestará sa o svoj okres. Ani sa len neukáže svojim milým voličom. Preto ztratil dôveru a auktoritu. Nechcú ho viac. Výraz dali tomu naši mungovia, keď u nás fõišpán Krausz chodil. Ako to už býva, aj myjavskí mungovia usporiadali bankett ku účte fõišpánovej a tam židovský pravotár Jozef Nádas vystúpil boľ proti Durkovi Rudnyánszkyemu, vytýkajúc mu, že zanedbal okres, že sa ani len neukáže, že sa sneme sa neozve atď. atď.. napokon prosil Nádaš fõišpána, aby pri budúcich krajiniských voľbách ne kandidoval Durka Rudnyánszkyho, bo nie je hoden toho, aby zastupoval myjavský okres.

To je veru veľký zázrak, keď ani mungovskí predáci nie sú spokojní s lenivým mungovským poslancom. Čo má povedať ľud? Ten ubohý ľud, ktorý jednoducho kľamú a balamútia! Týmto mizériam odpomôže len všeobecné volebné právo. —y.

Spišská stará Ves.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom Krestane.

Dňa 25. októbra vydržovala sa u nás výstava murguského lichvaceho plemenného statku, z ktorej príležitosti gazdovia najpeknejších kusov dostali aj odmenu. Na tú výstavu prišli z Levoče stoličný gazdovský dozorca a stoličný hlavný zverolekár. Gazdovia zo všetkých strán prihnali moc kráv a jalovic. Pri odmenení kráv prvú odmenu (50 K) dostal Anton Martančík z Mafašoviec, druhú (30 K) Jakub Čarnagurský zo Starej Vsi, tretiu (20 K) Maria Tomala z Mafašoviec, po 15 korunách dostali: Michal Písarčík zo Starej Vsi a Ján Zavada z Lehnice, po 10 korunách: Ondrej Kostelníček zo Starej Vsi. Ján Griglák a Ján Gansarčík z Mafašoviec, Fabian Tomníček z Hanušoviec, Vojtech Písarčík z Veľkej Frankovej, Jakub Gemza z Malej Frankovej, a Ondrej Písarčík z Hágov, konečne po 5 korunách dostalo 52 gazdov, Pri odmenení jalovic prvá odmena (50 K) prisúdená bola Jánovi Smolenovi Čenščakovi z Richvaldu, druhá (40 K) Žofii Pjontek zo Starej Vsi a tretia (po 20 K) Ondrejovi Vojsovi zo Starej Vsi, Matejovi Martančíkovi z Mafašoviec a Jánovi Čarnagurskýemu z Malej Frankovej. Po 15 korunách dostali: Jakub Kromka z Nalej Frankovej a Žofia Lopata z Nedece, po 10 korunách Jozef Bigas, z Vyšných

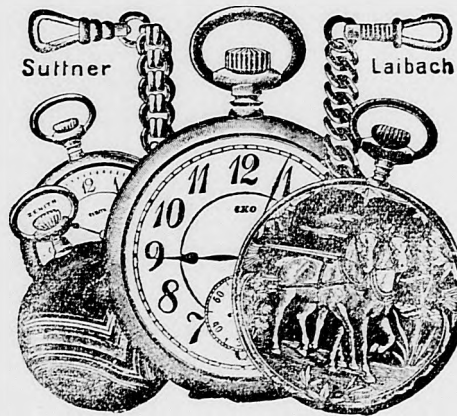
Právo máme

za naše peniaze žiadať na minútu presne chodiace, proti prachu pevne zatvorené, spoľahlivé švajciarske hodiny, toto naše právo aj bránime si najlepšie len vtedy, keď obrátíme sa na starodávnu, všestrannej dôvery účastnú,

svetochýrnu **H. SUTTNER** Laibach
firmu 705. číslo

Pýtajte si obrázkový hlavný cenník zdarma a franko.

Má vlastnú protokollovanú dielňu vo Švajciarsku s ochr. známku celkov.

Hlavné zastupiteľstvo švajciarskeho výrobného závodu na hodiny. Pôvodné fabri. ceny.

Hodinky

410. č. Privilegované nikkelskopf hodiny, so strojom 36 hod. chodiacim, s emailovaným číselníkom K 4.10.
518. č. Tenké nikkelskopf-remontoár hodinky s pevným strojom ... K 7.50.
101. č. Strieborné anker-rem., tenké hodinky s postriebným alebo pozláteným číselníkom ... K 11.—.

Prstienky

1049. č. Prstienky pre pánov z nového zlata... K 3.50.
14 kar. zlatý prsteň K 7.70.
1047. č. Prstienky pre pánov s peknými kameňami z nového zlata ... K 5.—.
2382. č. Elegantné prstienky pre ženské, s fajnými peknými kameňami... K 10.—.

550. číslo. Hodinkové retiazky nikklové pre panie, pekného vyhotovenia... K 1.70
Tieže zo striebra s prsteňom k zatiahnutiu K 5.90

1204. číslo. Badiček hodiny v nikklovom zátvore, so zvláštnym anker-strojom, najfajnejšej jakosti 20 cm. vysoký, s ručičkou datum mesiaca označujúcou ... K 5.—

1371. číslo. Hodiny s kukučkou, v pekne rezanej truhlici, s pevným strojom, s kukučkou, ohlasujúcu hodiny a pohodiny a s bijúcim strojom, s pondusami ... K 9.75
Na to závdavok ... K 2.—

1362. číslo. Hodiny na stenu, s bijúcim strojom, s číselníkom zo skla, k natiahnutiu retiazkami, s 2 pondusami, 30 cm. priemeru ... K 5.95
Na to závdavok ... K 2.—

Rozposielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani peňazí. Zamenenie nezodpovedného tovaru alebo navrátenie peňazí.

Zvláštny pozor na adresu: H. SUTTNER, Laibach 705. č.

Retiazky

2324. číslo. Amerikánska dubľé retiazka k obtiahnutiu ... K 5.50.
2323. číslo. 14 karátová pancielová a atá retiazka k obtiahnutiu ... K 20.—.
865. č. Strieborná retiazka na hodinky, 30 grammov fažká... K 4.40.
851. č. 50 gr. fažká K 6.—.

Záušnice

1081. číslo. Pozlátené strieborné ... K 2.40.
14 kar. zlaté... K 6.70
6. číslo. S peknými opál kameňami a s patent zatvorením zo 14 kar. zlata K 7.—.
8. číslo. Dubľé-kreol záušnice K 1.50. K 180, z opravdového zlata ... K 3.80.

Lapšov a Jozef Penčák z Relova a po 5. korún dostalo 45 gazdov.

V našej Magure od niekoľko rokov nápadne napreduje chovanie statku. Teraz je opravdivá radosť dívať sa na náš rožný statok, už nevidno také zkrpatelé malé kravičky ako predtým. *Magurský hospodár.*

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Ráče prepáčil, že pre nedostatok miesta z poslaného viacej muselo vystať a upotrebiť sa v nasledujúcom čísle. — Fr. K. K. Vašej žiadosti vždy ochotne sodpovieme, keď to dopustia priestorné okolnosti.

Husle pre žiakov ku koncertom.

Najlepšie dōroby vŕiečného vyhotovenia. No 112 1/2 husle pre žiakov 4/4 veľkosti s plameňovano politirovaným dnom K 5.89. No. 113 1/2. Skolské husle 4/4 veľkosti s pekným plameňovano politirovaným dnom, lepšej kvality K 5.60. No. 115 1/2. Skolské husle 4/4 veľkosti s pekné vylōženým, plameňovano politirovaným dnom, veľmi obľúbená sorta K 7.60. — Skolské husle s nāčiním z ebenového dreva, dobrého husa a vyhotovenia K 8.40, 9.—, 10.30. No. 212 1/2. Husle ku orchestrom s nāčiním, z ebenového dreva K 16.80. Sliāčiky po K — 90, 1.10, 1.50, 2.—, 2.20 a vyše. — Harmoniky k fahaniu a ŕstnē, okariny, klarinetty, hudobné nástroje, gramofony atď. v najbohatšom výbere. — Žiadne riziko! — Zāmena povolenā alebo návrat peāazi. S poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peāazi zāsiela čís. a krāľ. dvorný zāsielca

HANNS KONRAD,

vŕyvozný dom Brŕux, číslo 5194. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posielā sa zdarma a franko.

Čierne ocel'ové remontoár hodinky.

4. číslo s bielym alebo s čiernym emailovaným číselníkom s pozlātenou obrŕčkou K 5.20. 4a. č. lepšieho, pevnejšieho dōrobu K 5.80. 4a č. s duplovanou pokrievkou, presne regulované K 7. Risko vytvorenē, zāmena povolenā alebo návrat peāazi. Objednať možno s poštovou dobierkou v prvej dielni hodín, budapeštianskej osady 4

Hanns Konrad
v Budapešti, 280..

Rākóczi-ut 8. N. K., I. poschodie.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko.

„Jāgerská voda“
(žalŕdkove kvapky).

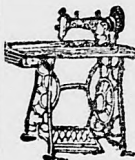
Shotovujú v lekárni milosrdných bratov v Jāgri (Eger).

Tento vŕiečnŕj liek ŕz viac ako od 100 rokov po vsetkŕch stranāch Uhorska a zahraničia so zlāstnym ŕspechom upotrebuju pri vnŕtornŕch neĕuhoch, akē sŕ: nechŕt k jedeniu, krŕe v žalŕdku, zāvrat, kolika, mlŕoba, zimnica a krŕe zapričinēnē vetrāni atď. — Zovnŕtorne ale proti rheume, pakostnici, hlavybolu a bolesti na akējkolkevek čiastke tela s ŕspechom potrebujŕ sa ku potieraniu. Ponevāc „Jāgerská voda“ nāsledkom mimoriadnej zvlāstnosti jej veľmi je rozširenā, preto ju často padelajŕ, z tej prŕiiny dāvajme **Granāt Jablkom** ozdobenŕm olopozor na pōvod-venŕm kupakom nā modrŕ flāšku zatvorenŕ.

Na zāklade r. 1905. pod čísлом 7075 IV. vŕdaného nariadenia ministerstva vnŕtra „Jāgersku Vodu“ shotovorat slobodno jedine v jāgerskej lekárni Milosrdných Bratov a len ztad. dovol. je do obchodu ju uvādzat.

Malā flāška 50 h., strednā flāška K 1.50, veľkā fl. K 3.— 12 malŕch flāšiek K 5.— 12 strednŕch flāšiek K 15.— 12 veľkŕch flāšiek K 28.— 6 veľkŕch flāšiek K 15.— K objednaniu v lekárni Milosrdných Bratov v Jāgri (Eger). Jāgerská voda k dostāniu je v onsetkŕch lekárňach a drogeriāch Uhorska. Ochr. znāmka.

Singerove šijacie stroje!

Celkom novā malā Singerka za K 60.—, dobre opravenā pre domācnosť a pre remeslo od K 24 vyše! Bicikle, gramofony, platnev ľavnŕch cenāch. Na sklade mā

Jozef Habán Budapešť, VII., Almāssy-tér 14. Obrāzkovŕ cennik pošlem na žiadosť zdarma.

Na čase je

k nastāvajŕcim sviatkom dopisničkou objednať si mōj 4000 vyobrazeniami opatrenŕ hlavnŕ cennik rōznŕch darov a ŕžitōnŕch člānkov každého druhu. Na žia osť zdarma a franko posielā čís. a krāľ. dvornŕ zāsielca **Hanns Konrada** vŕyvoznŕ dom Brŕux. č. 5203.

Niklovē vačkovē hodinky 3.90 K
Striebornē hodinky 8.40 K
Niklovŕ budŕiek 2.90 K
Pendlovē hodiny 9.— K
Hodiny s kukučkou 8.50 K
Harmoniky k fahaniu 5.— K
Husle 5.80 K
Revolver 6.80 K

Tovar ručnŕch prāc, z ocele a koze, člānky v domācnosti potrebnē, nāčinē k fajceniŕ, hrāčky atď. v najvāčšom výbere.

Vystraha

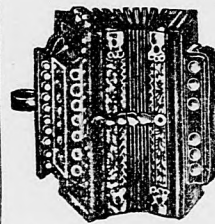
Moju firmu netreba zmenŕt s inŕm podobného mena obchodom, ponevāc mōj hlavnŕ obchod a mōjho tovaru **UHORSKO** sklady pre nachodia sa vylčene pod firmou **budapeštianskej osady**; veľkého tovarného domu **Hanns Konrad** Budapešť, 280. Rākóczi-ut 8. N. K., na I. poschodŕ. Každého druhu objednanie a dopisovanie od teraz upraviť treba na adresu **Hanns Konrad budapeštianskā osada**, zkadial behom 24 hodín vybavenē bude každē objednanie. Hlavnŕ cennik s 5000 vyobrazeniami zdarma. 13

Dobré harmoniky K 5.—.

Odpredanē viacej ako 200.000.

Žia dne riziko

Zāmena povolenā alebo návrat peāazi.

Číslo 300 3/4 10 tastiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm K 5.—
Číslo 654 3/4 8 tastiek 1 register 24 hlasov, veľkosť 25x14 cm. K 5.40
Číslo 305 3/4 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 26x14 cm. K 6.40
Číslo 663 3/4 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.60
Číslo 685/2 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 28x16 cm. K 9.50
Školka k samoučēniu na každej harmonike zdarma.
Zāsiela s poštovou dobierkou c. a k. dvornŕ zāsielca

HANNS KONRAD, vŕyvoznŕ dom hudbnŕch nástrojov
Brŕux číslo 5196. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielā sa každému franko a zdarma.

Od desaťročia upotrebuva sa s veľkým ŕspechom proti **lāmke a pakostnici** zákonom chrānenŕ **KRIEGNEROV**

REPARATOR

V Každēj domācnosti nevyhnutelne potrebnŕ!
Malā flāška 1 koruna, veľkā flāška 2 koruny, v každej lekárni.
Poštou 5 malŕch flāšiek za 5 korŕn,
8 veľkŕch flāšky za 6 korŕn pošle

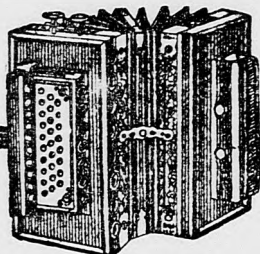
Kriegner -lekāreň
Budapešť, VIII., Kalvin-plac (roh Baross-u.)
Zāsielky denne poštovou dobierkou, alebo po predbežnom zaslanŕ peāazi.

Či možno vyliečiť nemoce plúc?

S touto veľavážnou otázkou zaoberajú sa všetci, čo trpia na astmu, pluzgierovú nemoc pľúciek a hrtana suchoty, katarh končiarov pľúc, zastaralý kašeľ, zašľajmovanie, dávne zachrpnutie a proti týmto chorobám posiaľ nenašli žiadneho lieku. Každý na tieto choroby trpiaci dostane od nás celkom zdarma a franko, vyobrazeniami opatrenú knihu ktorú napísal Dr. med. G. Guttmann hlavný lekár Finsen liečivného ústavu a táto kniha pojednáva otázku: „Či možno vyliečiť nemoce plúc? Okrem toho pošleme aj vzorku nášeho svetochýrneho, liečivého tea. Tisíce, čo ho upotrebili, spomínajú ho s najväčšou pochvalou. Praktiční lekári toto té ako zvláštne dietetikum, chvália a upotrebujú proti pluzgierovej nemoci pľúciek (suchoty) asthma, bronchite a katarhu hrtana. Toto té neni tajný liek, lež, zostavané je z Lieber-zelin, ktoré cisarským nariadením prepustené sú obchodu. Cena jeho je tak nízka, že i chudobní zaopatří si ho môžu. Aby sme ale každému chorému zavdali príležitosť, aby toto té bez všetkého rizika vyprobovať mohol a presvedčil sa o jakosti jeho choroby, odhodlali sme sa každému chorému poslať knižku: Či možno vyliečiť nemoce plúc?“ spolu ale aj na prábu vzorku nášeho tea, a síce celkom zdarma a franko. Prosíme len dopisničku poslať so zreteľnou adreßou nasledujúcej firmy: **Puhlmann & Co., Berlin, 455. Müggelstrasse 25.**

Cistého zvučného hlas harmoniku

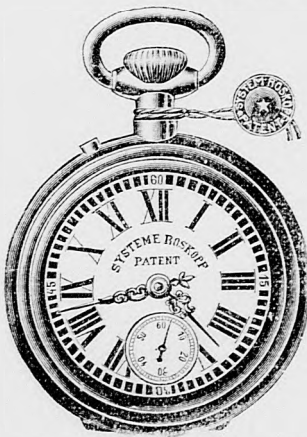
odosielam každému mojemu kupcovi, číslo 51. 23 1/2 x 14 centim. veľkosti, s dvojou registratúrou s 8 klapkami, so zatvorom nad klapkami, cena 7-50 korún, s 10 klapkami 30 1/2 x 15 centim. veľkosti cena 9- korún. Harmoniky začínú od 3- kor. K objednávaniu s poštovou dobierkou v budapeštianskej vývoznjej osade hudobných strojov

Hanns Konrad

Budapest, 280. Rákóczi-ut S.N.K., I. posch.
Cenník hudobných strojov s 5000 vyobrazeniami zdarma. 9

K 3.90 s niklovou retiazkou, obveskom a koženým vreckom

Boštujú moje echt americké antimagnetické Roskopf systému, patent Anker remontoir hodinky č. 99 s plombou v dobrom niklovom zatvoru s ručičkami sekund, patent emaillovaným číselníkom, presne repasoované a regulované s trojročnou zárukou na písne **K 3.90.**

Č. 99 1/4. Tiež hodinky s niklovanou retiazkou oveskom v koženom futrale, v čierom oksidovanom ocelovom zátvore **K 4.50.**

Žiadne riziko, výmena povolená alebo návrat peňazi. — Rozposiela s poštovou dobierkou prvá fabrika hodiniek

Hanns Konrad

cis a král. dvorný zásielca

Brüx, číslo 5186. (Čechy.)

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami každému zdarma a franko

Pekná ozdoba izby. Smyrna pokrovce na stenu.

800. číslo. I-a jakosti, na stranách so stejným, různé predmety predstavujúci vzorkami, ako: lvov, psov, srny, jelene, lišky, 2 papagaje, gnomov, tigrov, kamzikov, dobroty v peknych farbách. 100 cm. šírky, 200 cm. dĺžky, kus len po K 5.00. — Veľký výber stolového a posteľného náčinia, flanelové pokrovce, paplany atď. Riziko vytvorené. Zamena tovaru povolená alebo návrat peňazi. Rozposiela s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani peňazi

HANNS KONRAD

budapeštianska vývozná osada, Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. I. poschodie.
Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma a franko. 11

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30.

36, 42 K. — **Metove posteje.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina aa'lebo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 30 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134. pri Pilsen (Čechy).**

Najlepší český prameň k objednaní.

Lacné perie na post!

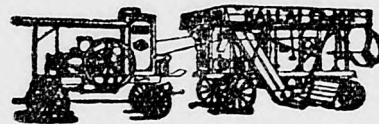
1 kg. sivé dobré drapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; pri ma polbielo 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K, pri oblednani 5 kg. franko.

Hotové posteje

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obštrny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

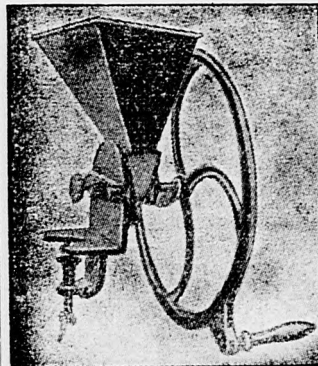
motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známym najlepším a najjednoduchším, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieč, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplati sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieč krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dla ľubosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno naňom somleť 30-40 kgr. kukurice. — Smeštia sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvech je neoceniteľný. Okrem kukurice mož no na ňom mlieč aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— Ktrebaposlaf. Objednávania vopred prima.

HANNS KONRAD

veľkého obdodného domu osada

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K. na I. poschodie.

Cenník s 5000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa zdarma.

Friedrich Karol Hagenauer

kostolnych obrazov maliar na skle.

Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochotne poslúži s cennými rozvrhmi!